

“Aldrig i livet” – vad färdiga fraser kan tillföra samtal med hjälpmedel

ID-dagarna, 2008-10-08

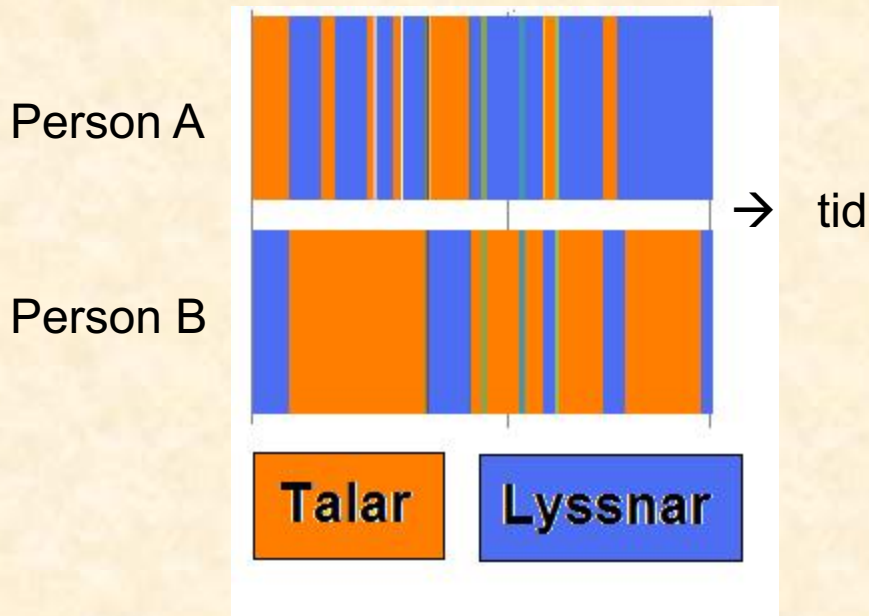
Bitte Rydeman

logoped på Furuboda KC och DaKo i Halland
doktorand i lingvistik vid Göteborgs universitet
projektledare för Ord i rätten tid

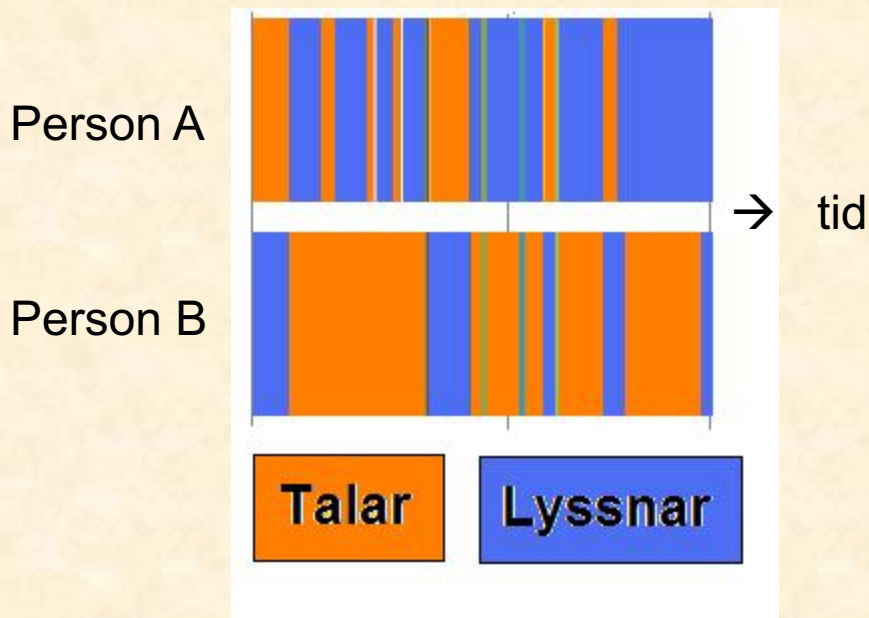

isaaac

Vad kännetecknar samtal?

Vad kännetecknar samtal?

Samspel

Samtidighet / flöde

Många modaliteter: blick, gester
ljud, tonfall, röst, tal,....

Samkonstruktion

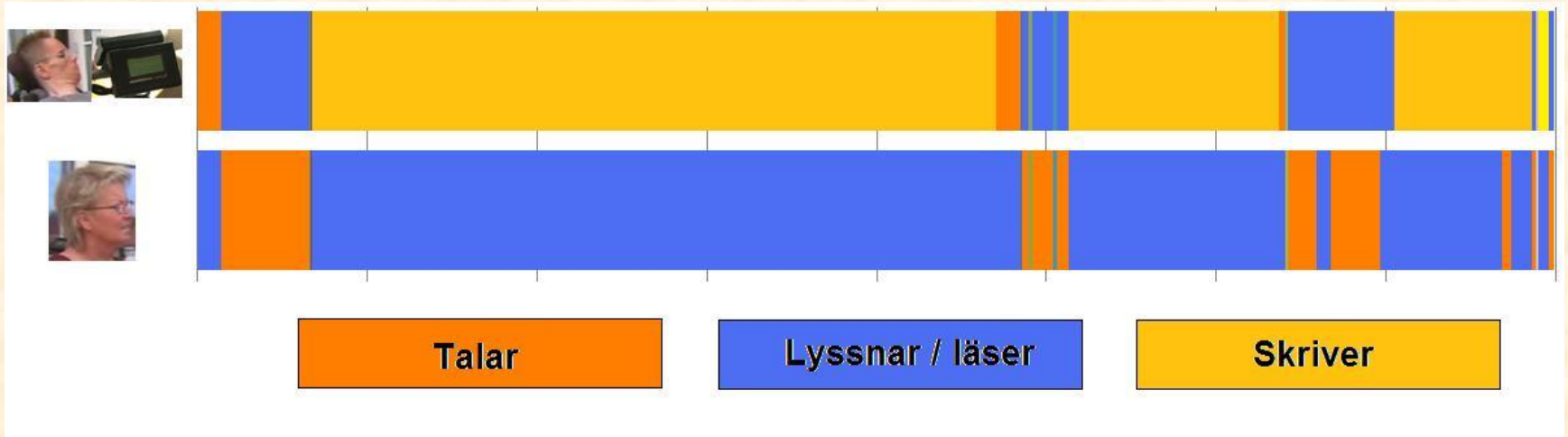
Turtagning

Blir till i stunden

Beroende av sammanhanget

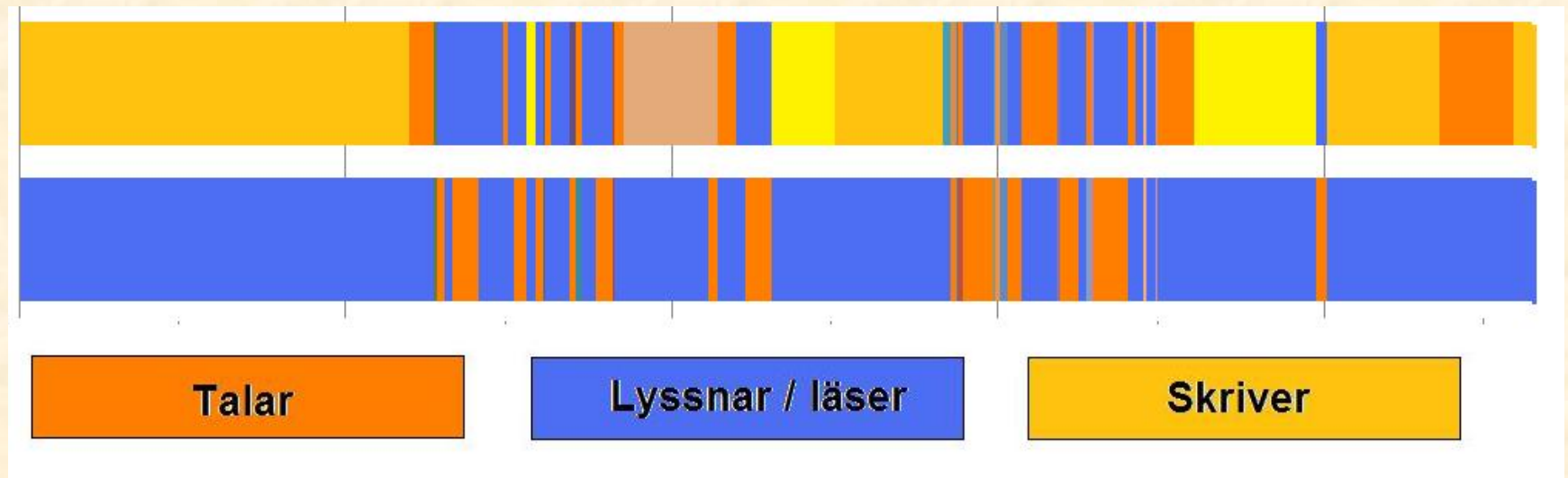
Ibland väldigt givet vad som bör
sägas.....

Vad kännetecknar samtal där ena parten använder samtalshjälpmedel?

Ett annat samtal

				sudda
			RÄKNA	SKRIVA
				SNABBPRAT >>
			FUNKTIONER	AKTIVITETER AFFÄR >>

Ord i rättan tid - utveckling av funktionella vokabulär för samtalshjälpmedel

Projektet har fått stöd från Allmänna Arvsfonden

Sökande organisation: Föreningen Furuboda
Medsökande organisationer: Föreningen ISAAC

Målgrupp: Ungdomar och vuxna i behov av samtalshjälpmedel på grund av allvarligt nedsatt talförmåga

Projekttid: 3 år

Samarbetsorganisationer: Dataresurscentret DaKo, Landstinget Halland
DAHJM Dataresurscenter, Region Skåne
Inst. för lingvistik, Göteborgs Universitet
THF (Talhandikappades förening)

- Med **vokabulär** menar jag det språkliga innehållet i dynamiska samtalshjälpmedel och hur det är organiserat

Ord i rättan tid

	Ord i rättan tid																																					
	2005				År 1				2006				År 2								2007				År 3								2008					
	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug		
Arbete med underlag för vokab	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X													X	X													
Gå igenom andras vokabulär		X	X	X	X	X	X	X		X																												
Arbeta med eget vokabulär						X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						
Samarbete med deltagare																	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X			X		
Gruppaktiviteter										X												X			X	X		X	X						X			
Aktiviteter med enskilda																		X			X							X			X							
Projektmöten	X	X		X		X	X		X	X		X		X		X		X		X		X		X		X		X				X		X				
Styrgruppsmöten							X		X					X						X							I		I			X			X			
Arb.m. video, resultat och övr input										X	X	X	X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
Arb. m. rapporter och ext. material										X	X											X			X			X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Presentationer av projektet	X	X	X	X			X				X		X						X			X			X			X	X					X	X			

Iterativ process med användarmedverkan

Analys

av användarna

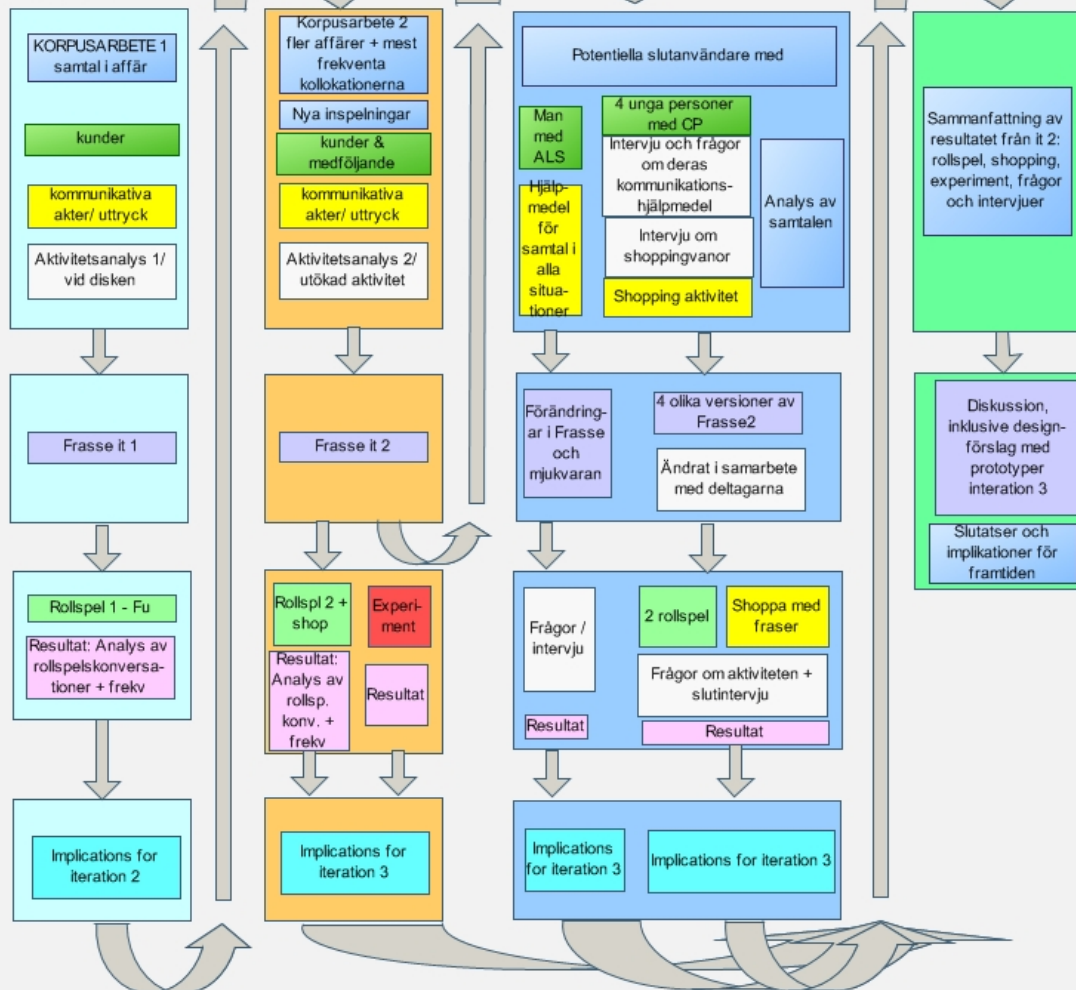
deras uppgifter

och kontext för användningen

Design
förslag med prototyper

Utvärdering
med mätningar mot användbarhets mått

Aterkoppling
med förslag på förändringar

Iterativ designprocess

Baserat på		Samtal mellan	Plats	Utformning
1	Korpusen:Shop: Games och Food (+ innehållsord t ex färg, storlek, siffr)	Kund och biträde	I affären – vid disken och kassan	En helhet innehåller alla typer av yttranden
2	Prova i rollspel			
3	+ Korpusen Shop: Supermarket + Nya inspelningar: handla matta, köpa videokamera + köpa bikini Modul 2 baserad på hela korpusen.	+ Kund och sällskap	+ På väg till affären, gå runt i affären, leta efter varor, ha synpunkter på varor, färg och storlek, packa ner.	Två moduler: aktivitetsrelaterat och generell - feedback i utvidgad betydelse

Frasse

						HEJ	TACK	BRA DÅLIGT	JAHA	OJ	SNABBA ORD	
I AFFÄREN	HANDLA & TYCKA	C	D	E	TELEFON	ABC	FÄR JAG...	MEN...	JA	KANSKE	NEJ	...VÄL
VART SKA VI?	BIL PARKE-RING		STOR-LEK	FÄRG	TYCKA	Ja	hej	tack	bra	jaha	oj	va
BUTIK-ER	TRÄFFA FOLK		RÄTT STOR-LEK	TYCKA OM FÄRG	TVEKA	Nej	men	okej	precis	kanske	nähä	eller
Jag tänkte vi skulle åka till	Vart ska vi?	När har dom öppet?	Vad ska vi börja med?	Vi måste skriva upp vad vi ska ha.	Vilket väder!							
Jag skulle behöva	Vad vill du ha?	Var är det rea?	Ska vi göra nåt mer?	Har du listan?	Kanske bäst vi tar med paraply.							
Jag tänkte du skulle vara smakråd.	Vad ska vi ha?	Var har du köpt det?	Vi har inte glömt nåt?									

[illegible]

Mind Express - engelsktest.bls

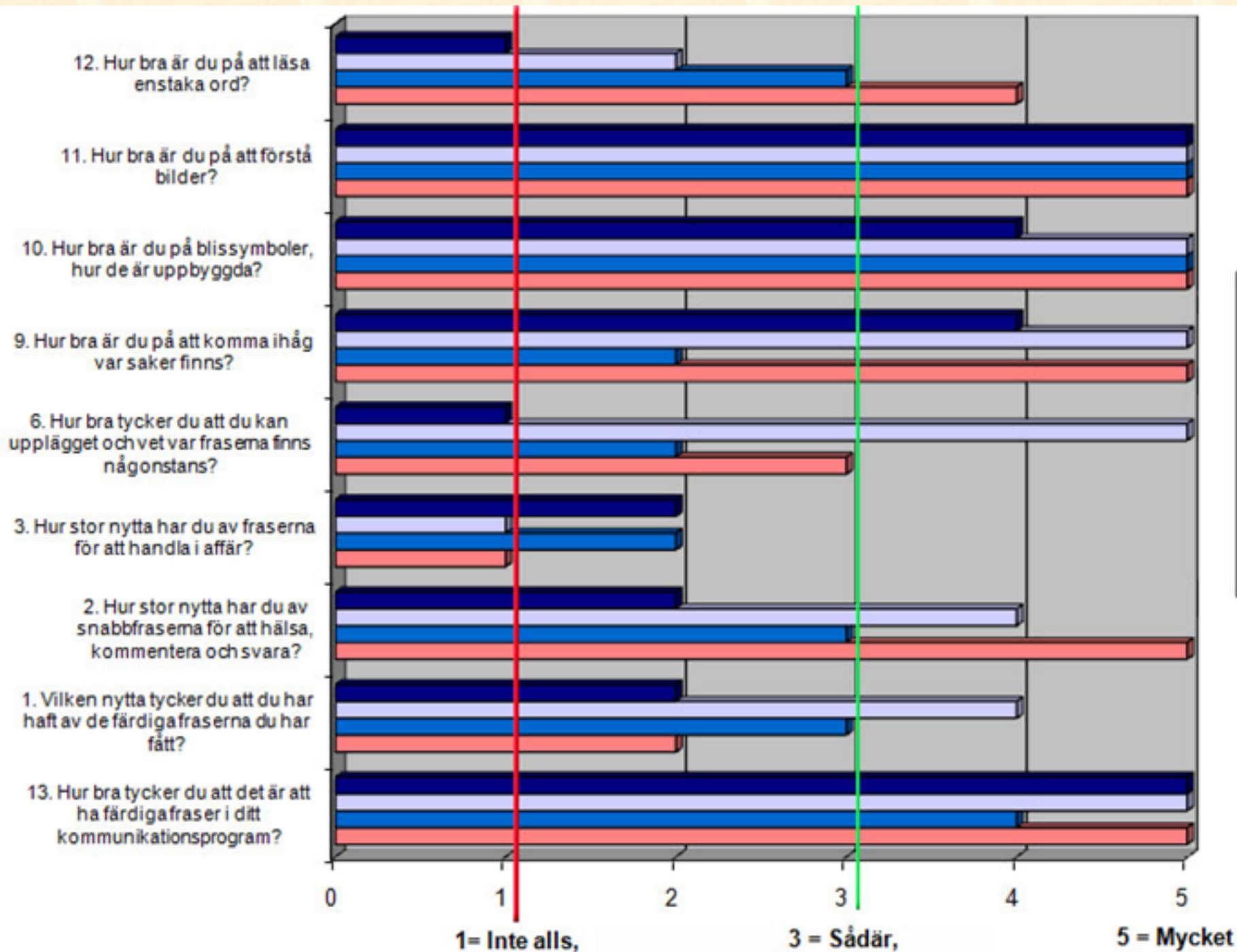
Arkiv Läge Alternativ Användare Sida Brev Meny Hjälp

Hello!	Thanks	Good			
o→←	♥↑	♣↓			
But	Okay	Right	Maybe		
→	+	+	♣?		
Or	Oh	I see	Excuse me	Ouch	
→	↓	!	?	-	

HELLO >>	THANKS >>	GOOD >> / BAD	I SEE >>	Ouch >>	FAST >>
o→←	♥↑	♣↓	↓	!	→↓
MAY I.. >>	BUT.. >>	YES>>	MAYBE>>	NO>>	...IS IT >>
↑→	→	+	♣?	-	↑→

Erase all	BEFORE SHOP >>	LOOK >>	ASK>>	COLOR >>	BAG >>		
ABC△	↓	⊙	↑?	△⊙~	U		
Erase	SHOPS>>	LISTA>>	PRICE >>	SIZE >>	MY OPINION>>	BUY >>	PAY>>
ABC/	└┐\$	□x□	\$◇□	I	♥+!	⊙□	↑\$
1							

- (A: MÅNGA ORD KAN PRATA SPORT)
- A: GLÖMMER
- B: glömmer du att det finns där
- A: GLÖMDE
- B:.....hur vill du ha det egentligen (.) du har ju tyckt att en del har varit praktiskt
- A: BRA
- B: du tycker de e bra å ha dom där
- A: SAKER (.) SÄKER (.) BRA SAKER SÄKER

- B: glömmmer du bort att det finns där så låter det ju inte som det är det allra bästa sättet
- A: JAG (.) HAR (.) IDÉ
- B: ja det var det jag var lite fundersam på om du kanske hade
- A: DOM (.) SKA (.) LIGGA (.) UT (.) FRÅN (.) PÅ (.) MIN (.) BLISSYMBOL (.)
- DOM SKA LIGGA UT PÅ MIN BLISSYMBOL

Slutsatser

- Fraser går snabbare – om användaren vet var de är och kan hitta dem snabbt

Är särskilt värdefulla i vissa situationer:

- När man träffar okända
- När man vill småprata, skoja, framstå som kompetent
- När det finns särskilda ritualer, som vid hälsning, telefonsamtal etc.

- Individuella skillnader i hur vi lär oss
- Inläarning behövs!
- Fraser behövs som komplement tidigt
- Man kan ha nytta av färdiga exempel, men individualisering behövs

Ordförrådet utvecklas hela livet!!

- Läs mer på:
- www.isaac-sverige.se
- www.kommed.nu
- www.furuboda.se
- I december 2008
- Framåt våren 2009